

1950—

ARTES EN CATALUÑA

—1977

Del segundo origen. Artes en Cataluña, 1950-1977

Silvia Gubern. *Sense títol* 1965-1973. Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

Del 2 de julio al 25 de octubre de 2015

Organiza y produce: Museu Nacional d'Art de Catalunya

Este proyecto ha sido realizado con la colaboración especial del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

Comisarios: Pepe Serra, Juan José Lahuerta y Valentín Roma

Sala de exposiciones temporales 1

Patrocinan

Agrolimen

fundació
abertis

Del segundo origen plantea un acercamiento al desarrollo del arte en Cataluña desde 1950 hasta 1977, entre los diversos intentos de retomar la tradición vanguardista interrumpida por la Guerra Civil y la efervescencia de la cultura libertaria durante el proceso de restitución democrática. Esta muestra prefigura cómo el Museu Nacional podría desplegar el siglo XX en sus colecciones.

Josep Ponsatí. *Barcelona*, 1977. Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

La exposición complementa y prolonga cronológicamente la nueva presentación de arte moderno de la colección del museo, prefigurando una posible permanente que abarcaría hasta finales de la década de 1970, al mismo tiempo que señala, también, visiones monográficas futuras.

Del segundo origen es un punto de partida, un paso adelante en la tarea de revisar y recuperar la extraordinariamente rica y compleja creación artística de la segunda mitad del siglo xx en nuestro país.

El objetivo de esta primera exposición colectiva es plantear un estado de la cuestión; no pretende establecer una tesis, tan sólo

señalar la necesidad de trabajar en profundidad un periodo, sus artistas y sus diversas corrientes.

Para ello se han reunido 194 obras de 109 artistas y colectivos, además de una gran cantidad de materiales que sacan a la luz los fondos documentales del museo.

Del segundo origen. Artes en Catalunya, 1950-1977 arranca con el clima de revitalización estética de principios de los cincuenta, donde hallamos artistas como Josefa Tollerà, Esther Boix o Antoni Clavé, entre otros; colectivos como Cobalto 49 o Dau al Set; eventos como los Salones de Octubre y los Ciclos Experimentales de Arte Nuevo, además de publicaciones como *Ariel* o la revista *Algol*. La muestra termina con el multitudinario mitin de la CNT a las puertas del actual Museu Nacional, celebrado el 2 de julio de 1977, en un momento de gran pujanza de los lenguajes conceptuales, que conviven con tres generaciones distintas de pintores, así como con algunos nombres propios del campo de la fotografía. En medio de este marco cronológico tienen lugar numerosos episodios significativos: la performance pictórica del Grup Gallot de Sabadell en la plaza Catalunya; las experiencias *povera* de Antoni Llena, Jordi Galí, Sílvia Gubert y Juan Carlos Pérez Sánchez en el Jardí del Maduixer; el mural efímero de Joan Miró en la fachada del Colegio de Arquitectos, etc.

Con motivo de la exposición se publica un libro-álbum que contiene una cronología y una bibliografía exhaustivas de los acontecimientos artísticos que tuvieron lugar en Catalunya durante esos 27 años. El libro contiene, además, la reproducción facsímil de una gran cantidad de documentos de todo tipo –artículos, folletos, catálogos, manifiestos, declaraciones...–, lo que lo convierte en una antología imprescindible de la época. Hay que destacar que la inmensa mayoría de los documentos reproducidos provienen de la Biblioteca del propio museo.

TEXTOS DE SALA

A finales de los años cuarenta, Cataluña vive un clima de revitalización artística desde el que se intentan recuperar algunas sendas interrumpidas por la Guerra Civil. Aparecen, entonces, colectivos como Cobalto 49, o Dau al Set, entre otros; eventos como los Salones de Octubre y los Ciclos Experimentales de Arte Nuevo; publicaciones como *Ariel* o la revista *Algol*. Además, ya en la década de los cincuenta, diversos artistas que más tarde adquirieron una gran relevancia viajan a París, donde asisten al “ocaso” del surrealismo y a la aparición de lo que podríamos llamar la última gran pintura europea, personificada por Michaux, Fautrier, Wols, Dubuffet, Mathieu, etc. También establecen contacto con Joan Miró y Pablo Picasso, los maestros de vanguardia exiliados en la capital francesa, de quienes ansían recibir el testigo de la modernidad o, quizás, un simple beneplácito que legitime sus inquietudes rupturistas.

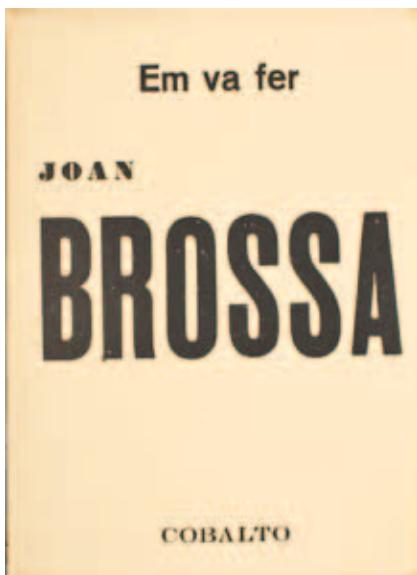
Casi treinta años más tarde, tras la muerte del dictador Francisco Franco, Cataluña se convierte en el epicentro de la cultura libertaria: el 2 de julio de 1977, precisamente a las puertas del actual Museu Nacional d'Art de Catalunya, tiene lugar el multitudinario mitin de la CNT (Confederación Nacional del Trabajo) en el que participan emblemáticos dirigentes anarcosindicalistas en el exilio, como Frederica Montseny y Josep Peirats. Meses después, entre el 22 y el 25 de julio, se celebran las Jornadas Libertarias Internacionales en el Park Güell, que congregan a un millón de ciudadanos durante varios días. Vistos en perspectiva, ambos acontecimientos constituyen, hoy, una invitación a repensar, mediante otros horizontes, la historia democrática en nuestro país.

Esta exposición trata de acercarse al desarrollo de las prácticas artísticas en Cataluña durante veintisiete años, entre 1950 y 1977, releyendo los relatos que las narraron desde el presente, a partir de unas coordenadas que permitan calibrar sus vínculos y sus disparidades, sus tensiones y sus transferencias. Las obras de los artistas conviven con los testimonios de la historiografía y con numerosos materiales que documentan cómo fue articulándose el panorama institucional, la escena de galerías o el mapa de espacios alternativos.

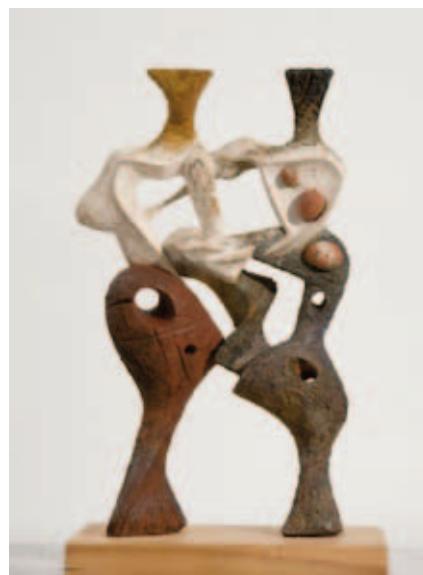
En este sentido, la muestra se complementa y prolonga cronológicamente la nueva presentación de arte moderno de la colección del Museu Nacional y prefigura una posible exposición permanente desplegada hasta finales de la década de los setenta, aunque señalando, también, visiones monográficas futuras, así como los fondos documentales del museo.

Josep Guinovart. *L'arbre*, 1958. Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

Joan Brossa, Joan Ponç, Joao Cabral.
Em va fer Joan Brossa, 1951. Museu d'Art
Contemporani de Barcelona (MACBA)

Angel Ferrant. *Noies entrellaçades*, 1952.
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Años cincuenta

Para algunas narraciones historiográficas Dau al Set se ha convertido en una especie de mito originario cuya impronta ha eclipsado a numerosos autores y grupos que ocupan un lugar relevante en el desarrollo de la modernidad en Cataluña, artistas como Josefa Tolrà, José María Nunes, Antoni Clavé, Ángel Ferrant o Joaquim Puigvert, colectivos como CLUB 49 y diseñadores de la talla de Ricard Giralt Miracle, entre muchos otros.

Igualmente significativa fue la actividad de la Sala Gaspar y las Galeries Laietanes, verdaderos epicentros donde se llevaron a cabo las propuestas más arriesgadas de los años cincuenta. Asimismo, las artes escénicas viven entonces un impulso trascendental de la mano de los coreógrafos Joan Tena y Joan Magrinyà, los dramaturgos Ricard Salvat y Maria Aurèlia Capmany, así como por parte de Joan Brossa, un autor muy importante para entender las prácticas performativas posteriores. Junto a ellos, cabe señalar a los teóricos Alexandre Cirici Pellicer, Rafael Santos Torroella, Cesáreo Rodríguez-Aguilera y Juan-Eduardo Cirlot, éste último con una obra poética avanzada a su tiempo.

Josefa Tolrà. *Mocador blanc brodat A*, 1956. Foto Xavier Arenós

Josefa Tolrà. *Mocador blanc brodat B*, Foto Xavi Arenós

Años sesenta

La década de los sesenta se extiende desde el declive de la pintura informalista hasta las primeras manifestaciones del arte conceptual. Aquí encontramos tendencias pictóricas como el esencialismo de Pic Adrian o los *collages* expresionistas de Armand Cardona Torrandell y Modest Cuixart, la performance plástica del Grup Gallot de Sabadell, las investigaciones con papel de estaño de Joaquim Llucià y el trabajo cromático de Albert Ràfols Casamada. Paralelamente aparecen grupos de experimentación sonora como Música Oberta, impulsado por Josep Maria Mestres Quadreny, junto a las propuestas de raíz povera de Antoni Llena, Jordi Galí, Sílvia Gubern y Juan Carlos Pérez Sánchez en el Jardí del Maduixer. En Lleida se funda el Grup Cogul, orientado hacia el *pop art*, que tuvo en la Petite Gallerie de la Alliance Française su espacio de visibilidad. La muestra MAN, los Salones de Mayo y las exposiciones *Machines*, en la Sala Lleonart, y *Nuevas expresiones*, en la Gaspar, certifican el arraigo de las estéticas *pop* que preludiarían las prácticas conceptuales posteriores. En este sentido, el mural efímero de Joan Miró para la sede del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya constituye un punto de inflexión significativo, así como la Galería René Metras, que permitió ver el trabajo de los pintores franceses más importantes del momento.

La actividad teórica de este momento también resulta fundamental. Aquí encontramos desde Joan Perucho y Alexandre Cirici hasta Manuel Vázquez Montalbán, quien escribe para la revista *Hogares Modernos* bajo el seudónimo de Jack el *Decorador*, desde las publicaciones *Serra d'Or*, *Questions d'Art* y *Destino* a los ensayos de Xavier Rubert de Ventós, Romà Gubern, Eugenio Trías, Iván Tubau, Juan-Eduardo Cirlot y Terenci Moix.

Pere Noguera. *La fotocòpia com a obra-document*, 1971. Museu d'Art Contemporani Barcelona (MACBA)

Joaquim Chancho. *Espai gestual 2*, 1974. Museu d'Art Contemporani Barcelona (MACBA)

Años setenta

Objeto de exhaustivas relecturas tanto museográficas como teóricas, el arte conceptual en Cataluña se ha convertido, al menos durante las últimas dos décadas, en una suerte de contra relato canónico dentro de la lectura de los años setenta. Grup de Treball, un colectivo fuertemente politizado, que reunió a diversos artistas cuyas trayectorias posteriores adquirieron gran relevancia, ocupa un lugar destacado dentro de esta genealogía crítica. Junto a éste, el Taller de Arquitectura, plataforma multidisciplinar integrada por pintores, poetas, arquitectos y cineastas, así como los grupos Gran de Gràcia, Praxis (Girona) y Tint-2 (Banyoles) componen un espectro que permite comprender el arraigo de los lenguajes desmaterializados y la crítica social en el contexto catalán.

La pintura de los setenta reúne, al menos, tres generaciones de artistas muy activos, desde Antoni Tàpies y Joan Ponç hasta Joaquim Chancho, Joan Pere Viladecans, Robert Llimós y Frederic Amat, pasando por Joan Hernández Pijuan, un vínculo entre ambas. Por otro lado, la fotografía engloba a Oriol Maspons y Colita con Manolo Laguillo.

Salvador Dalí. *El naixement d'una deessa* © Salvador Dalí,
Fundació Gala-Salvador Dalí, VEGAP, Madrid, 2015

Eugènia Balcells. *Fin*, 1977. Museu d'Art
Contemporani Barcelona (MACBA)

Se aprecia un notable incremento de los espacios expositivos, sobre todo las galerías (Joan Prats, Ciento, Mec Mec, Trece, G, Sala Aixelà, Eude, 49, Maeght, Galería Cadaqués, etc). La Sala Trece en Sabadell y, sobre todo, la Sala Vinçon, un verdadero *meeting point* para la época, certifican la actividad artística de estos años que son, también, los de la aparición de diversas revistas contraculturales como *Ajoblanco*, *El Rollo enmascarado* y *Star*; de humor satírico, por ejemplo *El Jueves* y *Por Favor*; o de pensamiento político, como *El Viejo Topo*.

La editorial Gustavo Gili, con sus colecciones sobre diseño y arquitectura, ocupa un lugar destacado, así como CAU y *Carrer de la Ciutat. Llibres del Mall* testimonia la importancia de la actividad poética a lo largo de este período.

LISTA DE ARTISTAS

- Abad, Francesc
Adrian, Pic
Amat Noguera, Frederic
Argimon Gramell, Daniel
Arranz-Bravo, Eduard
Artigau Seguí, Francesc
Balcells, Eugènia
Barceló Artigues, Miquel
Bartolozzi, Rafael Lozano
Bechtold, Erwin
Benito, Jordi
Boix Pons, Esther
Bonet, Eugeni
Borrell Palazón, Alfons
Bosch Cruañas, Lluís
Brossa Cuervo, Joan
Broto Gimeno, José Manuel
Brunatto, Paolo
Cabral de Melo Neto, João
Cardona Torrandell, Armand
Català-Roca, Francesc
Chancho, Joaquim
Cirici Pellicer, Alexandre
Claramunt, Luis
Clavé Sanmartí, Antoni
Colita
Coma Estadella, Albert
Combalia, Victòria
Corberó Olivella, Xavier
Cristòfol Peralba, Leandre
Cuixart Tàpies, Modest
Cumella Serret, Antoni
Curós Ventura, Jordi
Dalí Domènech, Salvador
Esclusa Canals, Manuel
Esteva Grawe, Jacinto
Faber, Will
Ferrant Vázquez, Ángel
Ferrer Peralta, Magda
Furriols, Joan
García Sevilla, Ferran
Genovese, Eugene D.
Girona Benet, Maria
Grau, Eulàlia
Grau, Otto
Grau Garriga, Josep
Grau Masip, Xavier
Grup de Treball
Grup Gallot
Gubern, Silvia
Guinovart Bertran, Josep
Hamilton, Richard
Hernández Pijuan, Joan
Iglésias del Marquet, Josep
Jové Jové, Àngel
Laguillo Menéndez, Manolo
Lange, Oskar
Liberman, Evsei
Llena Font, Antoni
Llimós, Robert
Llorens Artigas, Josep
Llucià Olivet, Joaquim
Noguera, Pere
Nunes, José María
Mas Argente, Antoni
Maspons Casades, Oriol
Mendel, Gerard
Mestres Quadreny, Josep
Maria
Miralda Bou, Antoni
Miró Ferrà, Joan
Miserachs, Xavier
Montañés Carmona, Rafael
Mor, Carles H.
Muntadas, Antoni
Muxart Domènech, Jaume
Pablo, Jordi
Planasdurà, Enric
Ponç Bonet, Joan
Ponsatí, Josep
Pomés Campello, Leopoldo
Portabella, Pere
Puigvert Pastells, Joaquim
Pujol, Carles
Ràfols Casamada, Albert
Rebull Torroja, Joan
Ribé, Àngels
Riera Toyos, Amèlia
Rivas Ribeiro, Humberto
Rossell, Benet
Roth, Dieter
Santos Torroella, Rafael
Serra Güell, Eudald
Selle, G.
Sirera, Ton
Subirà Puig, José
Subirachs Sitjar, Josep
Maria
Sucre de Grau, Josep Maria
de
Tàpies Puig, Antoni
Taylor, Fred M.
Tharrats Vidal, Joan Josep
Tolrà Abril, Josefa
Torres Monsó, Francesc
Valbuena Briones, Francesc
Vallès Simplicio, Romà
Vila Arrufat, Antoni
Vila Casas, Joan
Viladecans, Joan Pere
Villèlia Sanmartín, Moisès
Xifra, Jaume

ACTIVIDADES EN TORNO A LA EXPOSICIÓN

Conferencia

de Valentín Roma, comisario de la exposición junto con Pepe Serra y Juan José Lahuerta.
Miércoles 1 de julio, 18. 30 h. Auditorio del Museo Nacional

Visitas comentadas

Con Valentín Roma

Jueves de julio, a partir del 16, a las 18 h
Incluidas en la entrada de la exposición
Idioma: castellano. Imprescindible reserva T. 93 622 03 75 o grups@museunacional.cat
Plazas limitadas

Con monitor

Sábados, a las 11 h (castellano) y a las 12. 30 h (catalán), a partir del 11 de julio
Duración 1. 30 h. Incluidas en la entrada

Ciclo de cine en la Filmoteca de Catalunya

Raíces y resonancias
Películas de cine catalán de la época
Miércoles de septiembre, a partir del 16, 7 y 14 de octubre
Entrada individual: 4 €. Reducida: 3 €. - 20% en la entrada de la exposición presentando el tiquet de esta actividad

Mesas redondas

Jueves 15 de octubre

18 h **Más allá de Dau al Set y del informalismo**

Plantea una aproximación crítica al arte de los años cincuenta en Cataluña, explorando aquellos autores y prácticas insuficientemente atendidos por los relatos tradicionales. Artistas como Josefa Tolrà, colectivos como Cobalto 49 o CLUB 49, áreas de trabajo como la performance o el teatro son algunos de los ámbitos que serán objeto de reflexión por parte de los ponentes.

19.15 h **Desbordamientos de lo popular. Tres ensayos fundacionales**

La televisión (1965) de Romà Gubern, *Teoria de la sensibilitat* (1968) de Xavier Rubert de Ventós y *La filosofia i la seva ombra* (1969) d'Eugenio Trías son tres libros que podrían considerarse fundamentales en la década de los sesenta, atendiendo que inauguran una manera de narrar aquel momento desde las afueras de sus respectivas disciplinas. Esta mesa redonda pretende releerlos hoy, aventurando la hipótesis de que quizás en la transversalidad de estos ensayos hubo, o quizás hay, una propuesta historiográfica pendiente de ser continuada.

Jueves 22 de octubre

18 h ***¿Otra transición hubiera sido posible? La escena libertaria y underground en Barcelona***

Esta mesa de debate arranca donde acaba la exposición *Del segundo origen. Artes en Cataluña, 1950- 1977*, con las imágenes de la multitudinaria manifestación de la CNT en Montjuïc, a los pies del Palau Nacional, y con las Jornadas Libertarias celebradas en el Parque Güell, ambas en 1977.

A partir de este conjunto de documentos se analizará cual fue la presencia del movimiento libertario y de la cultura *underground* en Barcelona durante los años setenta.

19.15 h ***La historia del arte en Cataluña hoy***

En esta mesa se recoje el trabajo y las experiencias museográficas e investigadoras de una nueva generación de historiadores que en los últimos años se han aproximado al arte catalán desde perspectivas diferentes y formatos diversos. Se trata, por tanto, de indagar hacia donde pueden ir los relatos historiográficos futuros, qué nuevas metodologías pueden aportar y qué lugares quedan por explorar.

Los nombres de los participantes en las mesas redondas se anunciarán en la web del museo a partir del 15 de septiembre.

www.museunacional.cat

#artscatalunya

OBRAS EXPUESTAS

Años 50

001

Francesc Català-Roca

Llibre de comptabilitat de la filmació de la pel·lícula «La Ciudad Condal en otoño»

1950

Llibreta manuscrita / Libreta manuscrita / Handwritten notebook
Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC), Barcelona

002

Modest Cuixart

El revés del que s'imaginen els homes o Metamorfosi de clown

1950

Tècnica mixta sobre paper / Técnica mixta sobre papel / Mixed media on paper
Col·lecció E. Isern Dalmau

003

Josep Llorens Artigas

Gerro

Cap a 1950

Gres esmaltat / Gres esmaltado / Glazed stoneware
Col·lecció particular, Barcelona

004

Joan Brossa / Joan Ponç / João Cabral de Melo Neto

Em va fer Joan Brossa / pròleg de João Cabral de Melo

1951

Monografia / Monografía / Monograph
Col·lecció MACBA. Centre d'Estudis i Documentació

005

Antoni Cumella

Sense títol

1951

Gres esmaltat / Gres esmaltado / Glazed stoneware
Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya

006

Joan Ponç

Carrer sense cap mèrit arqueològic

1951

Guaix, grafit, pastel i tinta sobre paper / Gouache, grafito, pastel y tinta sobre papel / Gouache, graphite, pastel and ink on paper
Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya. Antiga col·lecció Salvador Riera

007

Joan Rebull

Cristina

1951

Pedra / Piedra / Stone
Col·lecció particular N.S. Reus

008

Antoni Cumella

Sense títol

1952

Gres esmaltat / Gres esmaltado / Glazed stoneware
Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya

009

Ángel Ferrant

Noies entrellaçades

1952

Suro, fusta, filferro, estuc i policromia / Corcho, madera, alambre, estuco y policromía / Cork, wood, wire, stucco and polychrome
Museu Nacional d'Art de Catalunya. Adquisició, 2006

010

Josep Llorens Artigas

Gerro

1952

Gres esmaltat / Gres esmaltado / Glazed stoneware
Col·lecció particular, Barcelona

011

Eudald Serra

Col·loqui

1952

Pedra calcària / Piedra calcárea / Limestone
Col·lecció família Serra, Barcelona

012

Jordi Curós

Tots tres

1953

Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo / Oil on canvas
Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona

013

Joan Josep Tharrats

L'indiferent

1953

Collage i tinta xinesa / Collage y tinta china / Collage and Indian ink
Col·lecció particular

014

Esther Boix

Vellesa

1954

Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo / Oil on canvas
Col·lecció Ricard Creus

015

Xavier Corberó

Pot

1954

Coure i plata repussats a la banya / Cobre y plata repujados con martillo de cuerno / Horn hammered copper and silver
Col·lecció de l'artista

016

Josep Guinovart

Crani

1954

Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo / Oil on canvas
Col·lecció Maria Guinovart Pélauzy

017	Leopoldo Pomés	028
Josep Llorens Artigas	Núria 4	Antoni Cumella
Gerro	1954	Sense títol
1954	Gelatinobromur de plata sobre	1955
Gres esmaltat / Gres esmaltado /	paper baritat sobre cartró /	Gres esmaltat / Gres esmaltado /
Glazed stoneware	Gelatino-bromuro de plata sobre	Glazed stoneware
Col·lecció particular, Barcelona	papel baritado sobre cartón /	Col·lecció MACBA. Procedent
	Silver gelatin print on baryta-	del Fons d'Art de la Generalitat de
	coated paper on cardboard	Catalunya
018		
Antoni Mas		029
<i>Els ocupants d'un carretó portuari</i>		Francesc Torres Monsó
1954		<i>Retrat masculí</i>
Oli i acrílic sobre tela / Óleo y		1955
acrílico sobre lienzo / Oil and		Terra cuita / Terracota / Terracotta
acrylic on canvas		Col·lecció particular, Girona
Col·lecció MACBA. Fons de		
l'Ajuntament de Barcelona		
019		030
Joan Miró		Antoni Clavé
<i>Pintura</i>		<i>Teatrí per a l'acte únic de</i>
1954		<i>l'obra «La Peur», coreografia</i>
Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo /		<i>de Roland Petit</i>
Oil on canvas		1956
Fundació Joan Miró, Barcelona		Collage de bastidors de fusta,
		cordill, metall i roba / Collage de
020		bastidores de madera, cordel,
Leopoldo Pomés		metal y tela / Collage of wood
<i>Consol Villaubi</i>		stretchers, cord, metal and fabrics
1954		Museu de les Arts Escèniques
Gelatinobromur de plata sobre		(MAE) – Institut del Teatre,
paper baritat sobre cartró /		Barcelona
Gelatino-bromuro de plata sobre		
papel baritado sobre cartón /		
Silver gelatin print on baryta-		
coated paper on cardboard		
Col·lecció particular		
021		031
Leopoldo Pomés		Xavier Corberó
<i>Consol Villaubi 2</i>		<i>Cap (de turc)</i>
1954		1956
Gelatinobromur de plata sobre		Pedra granítica, bronze i base
paper baritat sobre cartró /		de ferro oxidat / Piedra granítica,
Gelatino-bromuro de plata sobre		bronce y base de hierro oxidado /
papel baritado sobre cartón /		Granitic stone, bronze and oxidized
Silver gelatin print on baryta-		iron base
coated paper on cardboard		Col·lecció de l'artista
Col·lecció particular		
022		032
Leopoldo Pomés		Antoni Cumella
<i>Nena a la neu</i>		Sense títol
1954		1956
Gelatinobromur de plata sobre		Gres esmaltat / Gres esmaltado /
paper baritat sobre cartró /		Glazed stoneware
Gelatino-bromuro de plata sobre		Col·lecció MACBA. Procedent
papel baritado sobre cartón /		del Fons d'Art de la Generalitat de
Silver gelatin print on baryta-		Catalunya
coated paper on cardboard		
Col·lecció particular		
023		033
Leopoldo Pomés		Maria Girona
<i>Núria 4</i>		<i>Paisatge urbà</i>
1954		1956
Gelatinobromur de plata sobre		Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo /
paper baritat sobre cartró /		Oil on canvas
Gelatino-bromuro de plata sobre		Col·lecció MACBA. Procedent
papel baritado sobre cartón /		del Fons d'Art de la Generalitat de
Silver gelatin print on baryta-		Catalunya
coated paper on cardboard		
Col·lecció particular		

034	Salvador Maurel <i>Fotografies del rodatge de la pel·lícula «Mañana ...» de José María Nunes</i> 1956 Gelatinobromur de plata sobre paper / Gelatino-bromuro de plata sobre papel / Silver gelatin print on paper Filmoteca de Catalunya, Barcelona	040	Xavier Miserachs <i>Els Encants, Barcelona, 1957</i> Cap a 1956-1957 Fotografia a les sals de plata sobre paper / Fotografía a las sales de plata sobre papel / Silver gelatin print on paper Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Donació Agrolimen	045	Josep Maria Subirachs <i>Tekel</i> 1958 Ferro i fusta / Hierro y madera / Iron and wood Col·lecció Espai Subirachs
035	Antoni Tàpies [Sense títol] 1956 Tècnica mixta sobre tela / Técnica mixta sobre lienzo / Mixed media on canvas Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Fons Joan Brossa. Dipòsit Fundació Joan Brossa	041	Leandre Cristòfol <i>Harmonia estel-lar (Ralentí)</i> 1957 Vareta metàl·lica, fusta, agulles de cap i vidre sobre suro / Varilla metálica, madera, alfileres y vidrio sobre corcho / Metal rod, wood, needles and glass on cork Museu d'Art Jaume Morera, Lleida	046	Josep Maria de Sucre de Grau <i>Personatge</i> 1958 Cera sobre paper encolat sobre fusta / Cera sobre papel encolado sobre madera / Wax on paper mounted on wood Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya. Antiga col·lecció Salvador Riera
036	Josefa Tolrà <i>Figura en espai fluïdic</i> s/d Tinta, retolador i aquarel·la sobre paper xarol / Tinta, rotulador y acuarela sobre papel charol / Ink, felt-tip pen and watercolour on glossy paper Col·lecció particular Maria Tolrà	042	José María Nunes <i>Mañana ...</i> 1957 Espanya 96 min Sonor / Sonoro / Sound Producció: Este Films; Enrique Esteban; José María Nunes Filmoteca de Catalunya, Barcelona	047	Antoni Tàpies <i>Composició amb sorra blanca, núm. LXXX</i> 1958 Tècnica mixta sobre tela / Técnica mixta sobre lienzo / Mixed media on canvas Fundació Suñol, Barcelona
037	Josefa Tolrà <i>Mocador blanc brodat</i> 1956 Teixit / Tejido / Fabrics Col·lecció particular Maria Tolrà	043	Josep Guinovart <i>L'arbre</i> 1958 Pintura i collage sobre fusta / Pintura y collage sobre tabla / Paint and collage on wood Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya. Antiga col·lecció Salvador Riera	048	Joan Vila Casas (Vilacasas) <i>Planimetria 58</i> 1958 Tècnica mixta sobre tela / Técnica mixta sobre lienzo / Mixed media on canvas Museu d'Art de Sabadell. Dipòsit de Marie Christine Vila
038	Moisès Villèlia <i>Dos personajes (primera escultura de caña). Dibuix preparatori</i> 1956 Tinta sobre paper envernissat / Tinta sobre papel barnizado / Ink on varnished paper Col·lecció particular	044	Joaquim Puigvert <i>Exp. nº 1</i> 1958 Espanya 1 min 30 s Sonor / Sonoro / Sound DVD «Del éxtasis al arrebato. Un recorrido por el cine experimental español», 2009, CAMEO, CCCB i AC/E	049	Joan Vila Casas (Vilacasas) <i>Planimetria 58 X.I</i> 1958 Tècnica mixta sobre tela / Técnica mixta sobre lienzo / Mixed media on canvas Museu d'Art de Sabadell. Dipòsit de Marie Christine Vila
039	Moisès Villèlia <i>Dos personajes</i> 1956 Canya i cordill / Caña y cordel / Cane and cord Col·lecció particular			050	Erwin Bechtold <i>Das Denkmal (El monumento)</i> 1959 Tècnica mixta sobre tela / Técnica mixta sobre lienzo / Mixed media on canvas Erwin Bechtold / Colección Christina Bechtold

051	Joaquim Puigvert	Años 60	058
<i>Exp. II</i>			Jacinto Esteva / Paolo Brunatto
1959			<i>Notes sur l'émigration. Espagne</i>
Espanya			1960
1 min 40 s			1960
Sonor / Sonoro / Sound			Barcelona
DVD «Del éxtasis al arrebato.			19 min
Un recorrido por el cine			Sonor / Sonoro / Sound
experimental español», 2009,			Filmoteca de Catalunya, Barcelona
CAMEO, CCCB i AC/E			
052			059
Albert Ràfols Casamada			Albert Ràfols Casamada
<i>Blau profund</i>			<i>Aurora roja</i>
1959			1960
Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo /			Acrílic sobre tela / Acrílico sobre
Oil on canvas			lienzo / Acrylic on canvas
Col·lecció MACBA. Fons de			Col·lecció particular, Barcelona
l'Ajuntament de Barcelona			
053			060
Albert Ràfols Casamada			Romà Vallès
<i>Paisatge</i>			<i>Cosmogonies. Sèrie blanca</i>
1959			1960
Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo /			Acrílic sobre tela / Acrílico sobre
Oil on canvas			lienzo / Acrylic on canvas
Col·lecció Clara Ràfols			Col·lecció de l'artista
055			061
Grup Gallot			Albert Coma Estadella
Antoni Angle, Llorenç Balsach,			<i>Incisions</i>
Joan Bermúdez, Alfons Borrell,			1961
Manuel Duque, Josep Llorens,			Tècnica mixta sobre cartró /
Joaquim Montserrat i Lluís Vila			Técnica mixta sobre cartón /
Plana			Mixed media on cardboard
<i>Acció Gallot a la plaça de</i>			Col·lecció particular
<i>Catalunya de Barcelona</i>			
24 de setembre de 1960			062
Tècnica mixta sobre paper /			Josep Maria Mestres Quadreny
Técnica mixta sobre papel / Mixed			<i>Invencions mòbils</i>
media on paper			1961
Museu d'Art de Sabadell			Tinta sobre paper / Tinta sobre
			papel / Ink on paper
056			Col·lecció MACBA. Consorci
NO-DO			MACBA
<i>Pintores de Acción</i> (fragment)			
Acció Gallot del 24 de setembre			063
de 1960 a la plaça de Catalunya			Antoni Vila Arrufat
de Barcelona			<i>Fàbrica de Sabadell</i>
Emissió: 24-10-1960 (NO-DO 929A)			1961
Espanya			Gravat sobre paper / Grabado
1 min 35 s (original 4 min 48 s)			sobre papel / Engraving on paper
Sonor / Sonoro / Sound			Col·lecció MACBA. Procedent
Museu d'Art de Sabadell			del Fons d'Art de la Generalitat de
			Catalunya
057			
Salvador Dalí			064
<i>Naixement d'una deessa</i>			Joaquim Llucià
1960			<i>Esplendor</i>
Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo /			1962
Oil on canvas			Collage
Museu Nacional d'Art de			Col·lecció Fundació Vila Casas
Catalunya. Dipòsit de la			
Generalitat de Catalunya, 2010			

065	Enric Planasdurà <i>Composició en negres i grisos</i> 1962 Pols de marbre, pigment, guaix i vernís sobre cartolina / Polvo de mármol, pigmento, gouache y barniz sobre cartulina / Marble dust, pigment, gouache and varnish on card Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona	071	Colita <i>Bagur, invierno</i> 1963 Còpia moderna. Gelatinobromur de plata sobre paper / Copia moderna. Gelatino-bromuro de plata sobre papel / Modern print. Silver gelatin print on paper Col·lecció de l'artista	076	Magda Ferrer Peralta <i>Kenneth Rexroth</i> 1963 Vinílic i grafit sobre tela / Vinílico y grafito sobre lienzo / Vinyl and graphite on canvas Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona
066	Ton Sirera <i>Pintura</i> 1962-63 1962 Espanya 5 min 10 s Sonor / Sonoro / Sound DVD «Del éxtasis al arrebato. Un recorrido por el cine experimental español», 2009, CAMEO, CCCB i AC/E	072	Colita <i>Carmen Amaya al rodatge de «Los Tarantos»</i> 1963 Còpia moderna. Gelatinobromur de plata sobre paper / Copia moderna. Gelatino-bromuro de plata sobre papel / Modern print. Silver gelatin print on paper Col·lecció de l'artista	077	Raimon Camprubí <i>Reconstrucció de l'exposició «Machines» de 1964 a la galeria Lleonart de Barcelona</i> 1964 Gelatinobromur de plata sobre paper / Gelatino-bromuro de plata sobre papel / Silver gelatin print on paper Arxiu de l'autor
067	Francesc Valbuena <i>Quatre posicions</i> 1962 Tècnica mixta sobre tela / Técnica mixta sobre lienzo / Mixed media on canvas Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona	073	Colita <i>Carmen, «La Taranta»</i> 1963 Còpia moderna. Gelatinobromur de plata sobre paper / Copia moderna. Gelatino-bromuro de plata sobre papel / Modern print. Silver gelatin print on paper Col·lecció de l'artista	078	Xavier Corberó <i>Cerimònia</i> 1964 Bronze fos a la terra / Bronze fundido a la arena / Sand-casted bronze Col·lecció de l'artista
068	Romà Vallès <i>Cosmogonies. Sèrie color</i> 1962 Acrílic sobre tela / Acrílico sobre lienzo / Acrylic on canvas Col·lecció de l'artista	074	Colita <i>Llegada a Barcelona. Carmen Amaya</i> 1963 Còpia moderna. Gelatinobromur de plata sobre paper / Copia moderna. Gelatino-bromuro de plata sobre papel / Modern print. Silver gelatin print on paper Col·lecció de l'artista	079	Lluís Bosch <i>Neoformes «4»</i> 1965 Acrílic i tela sobre tela / Acrílico y tela sobre lienzo / Acrylic and fabrics on canvas Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona
069	Pic Adrian <i>Complexe corpusculaire champ violet</i> 1963 Acrílic sobre tela / Acrílico sobre lienzo / Acrylic on canvas Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya	075	Will Faber <i>Mutació rítmica</i> 1963 Acrílic sobre tela / Acrílico sobre lienzo / Acrylic on canvas Biblioteca Museu Víctor Balaguer, Vilanova i la Geltrú	080	Armand Cardona <i>Hommage à Jean-Paul Sartre I: «Situations» IV, 120</i> 1965 Collage, acrílic i tinta xinesa sobre contraxapat / Collage, acrílico y tinta china sobre contrachapado / Collage, acrylic and Indian ink on plywood Institut Français, Barcelona
070	Daniel Argimon <i>Pintura</i> 1963 Paper, oli i acrílic sobre tela / Papel, óleo y acrílico sobre lienzo / Paper, oil and acrylic on canvas Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona				

081	Armand Cardona <i>Hommage à Jean-Paul Sartre II: «La Putain Respectueuse»</i> 1965 Collage, acrílic i tinta xinesa sobre contraxapat / Collage, acrílico y tinta china sobre contrachapado / Collage, acrylic and Indian ink on plywood Institut Français, Barcelona	087	Silvia Gubern <i>Sense títol</i> 1965-1973 Tinta sobre paper / Tinta sobre papel / Ink on paper Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona	093	Joan Rabascall <i>Jazz Hot</i> 1966 Collage sobre fusta / Collage sobre tabla / Collage on wood Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona
082	Armand Cardona <i>Hommage à Jean-Paul Sartre III: «La République du Silence»</i> 1965 Collage, acrílic i tinta xinesa sobre contraxapat / Collage, acrílico y tinta china sobre contrachapado / Collage, acrylic and Indian ink on plywood Institut Français, Barcelona	088	Pic Adrian <i>Complexe essentialiste</i> 1966 Acrílic sobre tela / Acrílico sobre lienzo / Acrylic on canvas Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya	094	Francesc Artigau <i>Estàtua eqüestre</i> 1967 Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo / Oil on canvas Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Dipòsit de l'artista
083	Joan Furriols <i>Sense títol</i> 1965 Ferro / Hierro / Iron Col·lecció MACBA. Fundació MACBA	089	Otto Grau <i>Nocturn</i> 1966 Oli sobre cartró / Óleo sobre cartón / Oil on cardboard Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona	095	Josep Guinovart <i>El Che</i> 1967 Collage sobre paper / Collage sobre papel / Collage on paper Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya
084	Silvia Gubern <i>Sense títol</i> 1965-1973 Tinta sobre paper / Tinta sobre papel / Ink on paper Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona	090	Antoni Llena <i>Escultura dissecada</i> 1966 Paper de cel·lofana, paper i goma escuma / Papel de celofán, papel y gomaespuma / Cellophane paper, paper and foam rubber Col·lecció MACBA. Fundació MACBA	096	Antoni Miralda <i>La Cité du Loisir</i> 1967 Fusta, pintura i figures de poliestirè / Madera, pintura y figuras de poliestireno / Wood, paint and polystyrene figures Col·lecció MACBA. Fundació MACBA
085	Silvia Gubern <i>Sense títol</i> 1965-1973 Tinta sobre paper / Tinta sobre papel / Ink on paper Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona	091	Oriol Maspons <i>Dalí amb Muses</i> 1966 Gelatinobromur de plata sobre paper baritat / Gelatino-bromuro de plata sobre papel baritado / Silver gelatin print on baryta-coated paper Museu Nacional d'Art de Catalunya. Dipòsit de l'artista, 2011	097	Carles Santos <i>Conversa</i> 1967 Espanya 4 min 40 s Sonor / Sonoro / Sound Producció: Pere Portabella – Films 59 DVD «Del éxtasis al arrebato. Un recorrido por el cine experimental español», 2009, CAMEO, CCCB i AC/E
086	Silvia Gubern <i>Sense títol</i> 1965-1973 Tinta sobre paper / Tinta sobre papel / Ink on paper Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona	092	Oriol Maspons <i>Elsa Peretti</i> 1966 Gelatinobromur de plata sobre paper baritat / Gelatino-bromuro de plata sobre papel baritado / Silver gelatin print on baryta-coated paper Museu Nacional d'Art de Catalunya. Dipòsit de l'artista, 2011	098	Jaume Xifra <i>Pochoir</i> 1967 «Pochoir» (estergit) sobre paper / «Pochoir» (estarcido) sobre papel / ‘Pochoir’ (stencil) on paper Col·lecció Rafael Tous

099	104	110
Eduard Arranz-Bravo	Antoni Llena	Zush
Sense títol	<i>Escultura dissecada - 2</i>	<i>Boso y Solomo (Fingernail)</i>
1968	1968	1968
Aquarel·la i tinta sobre paper / Acuarela y tinta sobre papel / Watercolour and ink on paper	Paper manipulat / Papel manipulado / Manipulated paper	Acrílic sobre cartró fusta / Acrílico sobre cartón madera / Acrylic on wood board
Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya	Col·lecció MACBA. Consorci MACBA	Fundació Suñol, Barcelona
100	105	111
Àngel Jové	Antoni Llena	Francesc Torres
<i>Petit homenatge a la flor de paret</i>	<i>Escultura dissecada</i>	<i>Escultura. Prototip per a una edició il·limitada</i>
1968	1968 (2000)	1968-1969
Impressió òffset, tinta xinesa i pastel sobre paper / Impresión offset, tinta china y pastel sobre papel / Offset print, Indian ink and pastel on paper	Fotografia a les sals de plata sobre paper / Fotografía a las sales de plata sobre papel / Silver gelatin print on paper	Cartró pintat / Cartón pintado / Painted cardboard
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA	Col·lecció MACBA. Fundació MACBA	Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona
101	106	112
Antoni Llena	Oriol Maspons	Albert Coma Estadella
<i>Escultura dissecada</i>	<i>Fotografia publicitària per al cartell «Boccaccio for McCarthy»</i>	<i>Sense títol</i>
1968	1968	1969
Paper de cel·lofana, pedra pintada, paper mecanografiat i anella metàlica / Papel de celofán, piedra pintada, papel mecanografiado y anilla metálica / Cellophane paper, painted stone, typewritten paper and metallic ring	Gelatinobromur de plata sobre paper baritat / Gelatino-bromuro de plata sobre papel baritado / Silver gelatin print on baryta-coated paper	Tècnica mixta sobre fusta / Técnica mixta sobre madera / Mixed media on wood
Col·lecció MACBA. Fundació MACBA	Museu Nacional d'Art de Catalunya. Dipòsit de l'artista, 2011	Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Dipòsit particular
102	107	113
Antoni Llena	Oriol Maspons	Josep Grau Garriga
<i>Escultura dissecada</i>	<i>Gogós del Boccaccio</i>	<i>Objectes de consum</i>
1968	1968	1969
Paper de cel·lofana i paper / Papel de celofán y papel / Cellophane paper and paper	Gelatinobromur de plata sobre paper baritat / Gelatino-bromuro de plata sobre papel baritado / Silver gelatin print on baryta-coated paper	Acrílic, fusta i cartró sobre tela / Acrílico, madera y cartón sobre lienzo / Acrylic, wood and cardboard on canvas
Col·lecció MACBA. Fundació MACBA	Museu Nacional d'Art de Catalunya. Dipòsit de l'artista, 2011	Col·lecció Esther i Jordi Grau
103	108	114
Antoni Llena	Rafael Montañés Carmona	Pere Portabella
<i>Escultura dissecada - 1</i>	<i>A través de la neurosi d'angoixa</i>	<i>Miró l'altre</i>
1968	1968	1969
Paper manipulat / Papel manipulado / Manipulated paper	Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo / Oil on canvas	Espanya
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA	Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona	15 min
		Sonor / Sonoro / Sound
		Música: Carles Santos
		Producció: Pere Portabella – Films 59
		Arxiu Pere Portabella – Films 59
		Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Donació Pere Portabella
	109	
	José Subirà-Puig	
	<i>L'Ange de la guerre</i>	
	1968	
	Talla en roure / Talla en roble / Oak wood carving	
	Col·lecció de l'artista	

115
Àngels Ribé
Intersecció de llum

1969
Fotografia a les sals de plata sobre paper / Fotografía a las sales de plata sobre papel / Silver gelatin print on paper
Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Donació de Dinath de Grandi de Grialbo

116
Àngels Ribé
Intersecció de pluja

1969
Fotografia a les sals de plata sobre paper / Fotografía a las sales de plata sobre papel / Silver gelatin print on paper
Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Donació de Dinath de Grandi de Grialbo

117
Àngels Ribé
Intersecció d'onada

1969
Fotografia a les sals de plata sobre paper / Fotografía a las sales de plata sobre papel / Silver gelatin print on paper
Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Donació de Dinath de Grandi de Grialbo

Años 70

118
Sergi Aguilar

Botons de puny i fotografies de l'exposició «Objectes-joa», Llibreria de la Rambla, Tarragona, 1970. Museografia d'Enric Franch
1970
Col·lecció particular

119
Benet Rossell

Glaçó-curtmetratge Doble Camí
1970
Vidre, resina de polièster, pel·lícula de 16 mm i micrografies / Vidrio, resina de poliéster, película de 16 mm y micrografías / Glass, polyester resine, 16 mm film and microographies
Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya

120
Joan Brossa

Espanya
1970-1971
Serigrafia sobre paper / Serigrafía sobre papel / Silkscreen on paper
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA

121
Joan Brossa

Poema visual
1970-1975
Serigrafia sobre paper / Serigrafía sobre papel / Silkscreen on paper
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Fons Joan Brossa.
Dipòsit de la Fundació Joan Brossa

122
Joan Brossa

Stendhal
1970-1975
Serigrafia sobre paper / Serigrafía sobre papel / Silkscreen on paper
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Fons Joan Brossa.
Dipòsit de la Fundació Joan Brossa

123
Joan Brossa

Localització del gust
1970-1978
Serigrafia i litografia sobre paper / Serigrafía y litografía sobre papel / Silkscreen and lithograph on paper
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Fons Joan Brossa.
Dipòsit de la Fundació Joan Brossa

124
Joan Brossa

Poema visual
1970-1978
Litografia sobre paper / Litografía sobre papel / Lithograph on paper
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Fons Joan Brossa. Dipòsit de l'Ajuntament de Barcelona

125
Joan Brossa

18 de juliol
1970-1982
Plàstic i tinta impresa sobre paper / Plástico y tinta impresa sobre papel / Plastic and printed ink on paper
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Fons Joan Brossa.
Dipòsit de la Fundació Joan Brossa

126
Joan Brossa

Miami Beach
1970-1989
Litografia i impressió offset sobre paper / Litografía e impresión offset sobre papel / Lithograph and offset printing on paper
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Fons Joan Brossa.
Dipòsit de la Fundació Joan Brossa

127
Luis Claramunt

El ventorro de la alegría
1971
Oli sobre fusta / Óleo sobre tabla / Oil on wood
Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya. Antiga col·lecció Salvador Riera

128	133	137
Robert Llimós <i>Cargolins (Espai ple)</i> 1971 Acrílic sobre lona / Acrílico sobre lona / Acrylic on canvas Col·lecció «La Caixa», Art Contemporani	Tint-1 / Tint-2 Xicu Cabanyes, Pere Comas, Tomàs Cortada, Juan Luis Dalda, Jaume Fàbrega, LluísPau, Carles Martí, Jeroni Moner, Esteve Palmada, Raimon Planells, Josep Riera, Lluís Vilà <i>Materials relacionats amb les accions artístiques dels grups Tint-1 i Tint-2</i> 1971-1977 Documents, cartells i altre tipus de material gràfic / Documentos, carteles y otro tipo de material gráfico/ Documents, posters and other types of graphic material Col·lecció particular	Joan Hernández Pijuan <i>Colors per a l'Alzinerà Grossa</i> 1972 Tinta xinesa i aquarel·la sobre paper mil·limetrat / Tinta china y acuarela sobre papel milimetrado / Indian ink and watercolour on graph paper Col·lecció de l'artista
129	134	138
Jaume Muxart <i>Galileo Galilei</i> 1971 Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo / Oil on canvas Col·lecció MACBA. Fons de l'Ajuntament de Barcelona	Jordi Benito <i>Acción sobre papel de fumar</i> 1972 Fotografia a les sals de plata sobre paper / Fotografía a las sales de plata sobre papel / Silver gelatin print on paper Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Donació d'Antoni Muntadas	Antoni Miralda / Benet Rossell <i>París la Cumparsita</i> 1972 París 25 min Sonor / Sonoro / Sound Col·lecció MACBA. Fundació MACBA
130	135	139
Benet Rossell <i>Glacó-alter ego</i> 1971 Vidre, resina de polièster i negatiu fotogràfic / Vidrio, resina de poliéster y negativo fotográfico / Glass, polyester resin and photographic negative Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya	Jordi Benito <i>Transformación de un terrón de tierra mediante la descomposición y la humedad</i> 1972 Fotografia a les sals de plata sobre cartonet / Fotografía a las sales de plata sobre cartoncillo / Silver gelatin print on cardboard Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Donació d'Antoni Muntadas	Amèlia Riera <i>Electrotèrmica núm. 2</i> 1972 Assemblage, maniquí manipulat / Assemblage, maniquí manipulado / Assemblage, manipulated mannequin Col·lecció de l'artista
131	136	140
Benet Rossell <i>Glaçó-sauvage</i> 1971 Vidre, resina de polièster i tinta impresa / Vidrio, resina de poliéster y tinta impresa / Glass, polyester resin and printed ink Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya	Jordi Benito <i>Transformación de un terrón de tierra mediante la descomposición y la humedad</i> 1972 Fotografia a les sals de plata sobre cartonet / Fotografía a las sales de plata sobre cartoncillo / Silver gelatin print on cardboard Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Donació d'Antoni Muntadas	Francesc Torres <i>Crossing from Shadow to Light</i> 1972 Gelatinobromur de plata sobre paper / Gelatino-bromuro de plata sobre papel / Silver gelatin print on paper Col·lecció de l'artista. Cortesia Galería Elba Benítez
132	136	141
Antoni Muntadas <i>Experiencias subsensoriales 1971-1973</i> <i>Una documentación audiovisual – Muntadas/Bonet 1991-2009</i> 1971-1973 Espanya 35 min Sonor Edición P.A. Cortesía Studio Muntadas	Jordi Benito <i>Transformación del hielo en agua mediante el calor del cuerpo</i> 1972 Fotografia a les sals de plata sobre paper / Fotografía a las sales de plata sobre papel / Silver gelatin print on paper Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Donació d'Antoni Muntadas	Rafael Bartolozzi <i>Descenso escalera</i> 1973 Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo / Oil on canvas Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya. Antiga col·lecció Salvador Riera

- 142**
Manuel Esclusa
Fam
1973
Gelatinobromur de plata virat al seleni sobre paper / Gelatino-bromuro de plata virado al selenio sobre papel / Selenium toned silver gelatin print on paper
Col·lecció de l'artista
- 143**
Eulàlia Grau
Interior d'un avió (Etnografia)
1973
Emulsió fotogràfica i anilines sobre tela / Emulsión fotográfica y anilinas sobre lienzo / Photographic emulsion and anilines on canvas
Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Donació GR
- 144**
Grup de Treball
Cartell del col·lectiu «Solidaritat amb el moviment obrer»
1973
Facsímil. Tinta impresa sobre paper / Facsímil. Tinta impresa sobre papel / Facsimile. Printed ink on paper
Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya
- 145**
Joan Hernández Pijuan
Alzinera de 0 a 100
1973
Llapis sobre paper / Lápiz sobre papel / Pencil on paper
Col·lecció de l'artista
- 146**
Jordi Pablo
Peu artificial. 19 octubre 1972
1973
Cartró, fusta i pèl sintètic / Cartón, madera y pelo sintético / Cardboard, wood and synthetic hair
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Donació de Josep Maria Mestres Quadreny
- 147**
Joan Pere Viladecans
Terminal
1973
Acrílic, guix i ossos sobre tela / Acrílico, yeso y huesos sobre lienzo / Acrylic, plaster and bones on canvas
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Dipòsit de l'artista
- 148**
Francesc Abad
Recorregut diari
1974
Fotografies, mapes, bitllets i enregistrament sonor / Fotografías, mapas, billetes y grabación sonora / Photographs, maps, tickets and sound recording
Col·lecció MACBA. Fundació MACBA
- 149**
José Manuel Broto
Sense títol
1974
Acrílic sobre tela / Acrílico sobre lienzo / Acrylic on canvas
Fundació Suñol, Barcelona
- 150**
Joaquim Chanco
Espai gestual 2
1974
Acrílic i grafit sobre tela / Acrílico y grafito sobre lienzo / Acrylic and graphite on canvas
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Procedent de la Diputació de Barcelona
- 151**
Ferran García Sevilla
Deixe-me veure allò que no es veu
1974
Gelatinobromur de plata sobre roba emulsionada / Gelatino-bromuro de plata sobre tela emulsionada / Silver gelatin print on emulsified fabric
Col·lecció Rafael Tous
- 152**
Joan Hernández Pijuan
Paisatge amb acotació 0-A
1974
Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo / Oil on canvas
Col·lecció de l'artista
- 153**
Joan Hernández Pijuan
Paisatge amb acotació 0-135
1974
Oli sobre tela / Óleo sobre lienzo / Oil on canvas
Col·lecció de l'artista
- 154**
Carlos Pazos
El amor duele (primera aproximación)
1974
Fotografia sobre roba emulsionada / Fotografía sobre tela emulsionada / Photography on emulsified canvas
Col·lecció de l'artista
- 155**
Xavier Grau
Pintura núm. 11
1975
Acrílic sobre tela / Acrílico sobre lienzo / Acrylic on canvas
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Procedent de la Diputació de Barcelona
- 156**
Pere Noguera
La Fotocòpia com a Obra-Document
1975
Publicació. Impressió offset sobre paper / Publicación. Impresión offset sobre papel / Publication. Offset print on paper
Col·lecció MACBA. Centre d'Estudis i Documentació
- 157**
Pere Noguera
La Fotocòpia com a Obra-Document
1975
Publicació. Impressió offset sobre paper / Publicación. Impresión offset sobre papel / Publication. Offset print on paper
Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Donació de l'artista
- 158**
Carles Puig
Platja 30.9.75
1975
Fotografia cromogènica / Fotografía cromogénica / C-print
Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya

- 159**
Eugení Bonet
Photomatons
1976
Espanya
5 min 2 s
Sonor / Sonoro / Sound
Producció: Eugení Bonet
Hamaca. Media & Video Art
Distribution from Spain, Barcelona
- 160**
Joan Hernández Pijuan
Esbós per a l'Alzinera
1976
Guaix sobre paper mil·limetrat /
Gouache sobre papel milimetrado /
Gouache on graph paper
Col·lecció de l'artista
- 161**
Joan Hernández Pijuan
Sense títol 9
1976
Guaix i llapis sobre paper
mil·limetrat / Gouache y lápiz
sobre papel milimetrado /
Gouache and pencil on graph
paper
Col·lecció de l'artista
- 162**
Joan Hernández Pijuan
Sense títol 11
1976
Guaix i llapis sobre paper
mil·limetrat / Gouache y lápiz
sobre papel milimetrado /
Gouache and pencil on graph
paper
Col·lecció de l'artista
- 163**
Fina Miralles
Per la impunitat de la por (sèrie Matances)
1976
Tinta, carbonet, fotografies,
lletres transferibles i fil sobre
paper Guarro / Tinta, carboncillo,
fotografías, letras transferibles
e hilo sobre papel Guarro /
Ink, charcoal, photographies,
transferable letters and thread on
Guarro paper
Museu d'Art de Sabadell
- 164**
Fina Miralles
Veure-hi no és estar viu (sèrie Matances)
1976
Carbonet, fotografia i lletres
transferibles sobre paper Ingres /
Carboncillo, fotografía y letras
transferibles sobre papel Ingres /
Charcoal, photography and
transferable letters on Ingres
paper
Museu d'Art de Sabadell
- 165**
Dieter Roth / Richard Hamilton / Chispas Luis
Canciones de Cadaqués
1976
Discs de vinil de 45 r.p.m. / Discos
de vinilo de 45 r.p.m. / 45 r.p.m.
LP
Col·lecció MACBA. Donació
Lanfranco Bombelli
- 166**
Frederic Amat
Sèrie de cartrons Oaxaca núm. 2
1977
Tècnica mixta i collage sobre
paper fet a mà / Técnica mixta y
collage sobre papel hecho a mano /
Mixed media and collage on
handmade paper
Col·lecció de l'artista
- 167**
Frederic Amat
Sin título
1977
Tècnica mixta sobre paper /
Técnica mixta sobre papel / Mixed
media on paper
Col·lecció de l'artista
- 168**
Anònim
Federica Montseny a la manifestació de la CNT a Montjuïc
1977
Gelatinobromur de plata sobre
paper / Gelatino-bromuro de plata
sobre papel / Silver gelatin print
on paper
Archivo FAL/CNT
- 169**
Eugènia Balcells
Fin
1977
Impressió tipogràfica sobre paper /
Impresión tipográfica sobre
papel / Typographic print on paper
Col·lecció MACBA. Fundació
MACBA
- 170**
Miquel Barceló
Sense títol
1977
Fusta, material inorgànic i vidre /
Madera, material inorgánico y
crystal / Wood, inorganic materials
and glass
Col·lecció MB, Villafranca de
Bonany (Mallorca)
- 171**
Miquel Barceló
Sense títol
1977
Fusta, material inorgànic i vidre /
Madera, material inorgánico y
crystal / Wood, inorganic materials
and glass
Col·lecció MB, Villafranca de
Bonany (Mallorca)
- 172**
Miquel Barceló
Sense títol
1977
Fusta, material orgànic, material
inorgànic i vidre / Madera, material
orgánico, material inorgánico y
crystal / Wood, organic materials,
inorganic materials and glass
Col·lecció MB, Villafranca de
Bonany (Mallorca)
- 173**
Miquel Barceló
Sense títol
1977
Fusta, pastilles, pintura i vidre /
Madera, pastillas, pintura y cristal
/ Wood, pills, paint and glass
Col·lecció MB, Villafranca de
Bonany (Mallorca)

174

Alfons Borrell

9-8-77

Obra presentada a l'exposició

«Alfons Borrell», Fundació Joan

Miró (Barcelona), 1978

1977

Acrílic sobre tela / Acrílico sobre

lienzo / Acrylic on canvas

Col·lecció de l'artista

176

Josep Ponsatí

Josep Ponsatí. Barcelona, 1977

1977

Barcelona

8 min 26 s

Muda / Mute

Col·lecció MACBA. Consorci

MACBA

177

Humberto Rivas

Violeta la Burra y su madre

1978

Gelatinobromur de plata sobre
paper baritat / Gelatino-bromur de
plata sobre papel baritado / Silver
gelatin print on baryta-coated
paper

Associació Arxiu Humberto Rivas

175

Manolo Laguillo

Barcelona. Bar Izquierdo

1977

Gelatinobromur de plata sobre
paper / Gelatino-bromur de plata
sobre papel / Silver gelatin print
on paper

Col·lecció de l'artista

Del segundo origen. Artes en Cataluña, 1950-1977

Fechas: Del 2 de julio al 25 de octubre de 2015

Organiza y produce: Museu Nacional d'Art de Catalunya

Colabora: Proyecto realizado con la colaboración especial del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

Comisarios: Pepe Serra, Juan José Lahuerta y Valentín Roma

Lugar: Sala de exposiciones temporales 1

Entrada: 6 €

Publicación: Libro-álbum

Patrocinadores

Agrolimen The Agrolimen logo consists of the brand name in a bold, black, sans-serif font next to a stylized graphic element resembling a stylized 'M' or a series of interconnected rectangles.

fundació
abertis The Abertis logo features the word 'abertis' in a lowercase, black, sans-serif font. Above the letter 'a', there is a small circular icon containing a stylized globe or road symbol. The word 'fundació' is positioned above the 'abertis' text in a smaller, black, sans-serif font.

Oficina de prensa
Tel. 93 622 03 60
premsa@museunacional.cat
Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat
  @MuseuNac_Cat

www.museunacional.cat